

чым, вытворных ад *дрыгва* ня так і шмат. Няма ў нас ад гэтага слова ні назваў населеных пунктаў, ні прозьвішчаў. Выглядае, што для беларусаў гэтае слова штосьці большае, чымся топкая, балоцістая мясьціна. Гэта падсвядома адчуваюць і беларускія пісьменьнікі, у якіх *дрыгва* амаль ніколі не асацыюецца зь нечым адназначна адмоўным. Дый наагул, беларус хутчэй скажа балота, багна, твань, імшара, імшарына, імшарышча, амшара ці нават алёс, чым *дрыгва*. Мы як бы ашчаджаем гэтае слова, бо адчуваем у ім паганскую пракаветнасьць.

„Скрыпка *дрыгвы* й верасовых пустэчаў“ — так паэтычна назваў адзін свой твор Караткевіч. У яго ж „Дзікае паляваньне караля Стаха“ паэтычна ляціць над той самай *дрыгвой*.

Як сьведчаць навуковыя крыніцы, на сёньня *дрыгвяністыя* месцы ў Беларусі засталіся пераважна на тэрыторыях некаторых запаведнікаў і заказнікаў. Савецкая мэліярацыя амаль цалкам зьнішчыла *дрыгву*.

Дуда

Міхась Скобла

Эх, скручу я дудку,
Такое зайграю,
Што ўсім стане чутка
Ад краю да краю.

І стала чутка, і стала жудка, і верш Францішка Багушэвіча як пракляты залом застаўся на беларускай ніве ў ХХ стагодзьдзі. Яго спрабаваў разблытаць Купала, дый ягоная *дудка-жалейка* дачасна зайшлася жалем. І Коласаў Сымон-музыка ня даў рады, хоць і сілкаваў свой талент „ад казак вечароў, ад песень дудароў“. А казка *Дудара* на імя Алесь у 20-я гады пачыналася зусім не на казачны лад: „Пасеклі наш край папалам“.

Вясёлыя сынонімы *дудкі* — сьверасьцёлка, сапёлка, шасьцяруха, пішчэлка, гульлівыя прыказкі накшталт „Без смыка і без дуды ходзяць ногі не туды“ ня здолелі адвадзіць містычнай багушэвіцкай жуды ад тых, хто адважваўся *дудзець*. І невядома, куды зайшлі ногі Ёладзімера *Дудзіцкага*, які бяссьледна зьнік у 1968 годзе, даўшы згоду ачоліць Беларускаю службу Радыё Свабода.

400 гадоў існуе *дуда* ў Беларусі. Нават на здольнага паэта ці песьняра сталі казаць „*Божая дудка*“.

А калі на беларускім апазыцыйным мітынгу ў 90-я гады ўшаноўвалі хвілінай маўчаньня памяць Джыхара *Дудаева*, чачэнскі герой не здаваўся чужаком, бо ягонае прозьвішча лёгла дзялілася на два беларускія словы.

А ў сучасных змагарных песьнях *дуда* нават захапіла першыньство сярод вайсковых музычных інструмэнтаў.

Дуды над хлопцамі граюць трывожна,
Над полем бітвы сьпявае рог,
Тапчыце зямлю, легіёны Божыя,
Наперадзе вораг, за намі — Бог.

Гэта — гімн беларускага „Белага Легіёну“, чые ўлёткі прамаўляюць да людзей коратка, як стрэл — мы тут.